

21st Century Hungarian Language Survival in Transylvania

Edited by
Judith Kesserű Némethy

Helena History Press

Table of Contents

Copyright © Helena History Press LLC
All rights reserved
Published in the United States by

Helena History Press LLC
A division of KKL Publications LLC, Reno, NV USA
Katalin Kádár Lynn: Editor in Chief
www.helenahistorypress.com

Order from:
Central European University Press
11 Nádor utca
Budapest Hungary H-1051
Email: ceupress@ceu.hu
Website: www.ceupress.com

ISBN: 978-0-9859433-8-7

Maps reprinted by gracious permission of Károly Kocsis, Patrik Tátrai, editors.
Originally published in: Changing Ethnic Patterns of the Carpatho-Pannonian
Area (2012, 2013) 2nd Revised edition. Research Center for Astronomy and Earth
Sciences - Geographic Institute Hungarian Academy of Sciences. Budapest.
©MTA CSFK Földrajztudományi Intézet, Budapest, 2013
©HAS RCAES Geographical Institute, Budapest, 2013

Translation from the Hungarian of essays written by Attila Z. Papp, Orsolya Nádor,
Rita Fóris-Ferenczi and János Péntek: Tamás De Kornfeld

Cover Design: Sebastian Stachowski
Copy Editor: Jill Hannum
Proofreading: Helen Faller
Printed in Hungary by Prime Rate Kft. Budapest

First English Edition

Foreword

Judith Kesserú Némethy 1

Introduction

Judith Kesserú Némethy 5

Traditions Shaping Language and Language Instruction Policies in East-Central Europe

Orsolya Nádor 51

---

1. Introductory Thoughts About East-Central European Language
and Instruction Policies 51
  - 1.1. The Path from Latin to National Languages and to Ethno-linguistic
Conflicts 51
  - 1.2. The Role of the Linguistic Ideologies 55
  - 1.3. The Language of the Hungarian Minority and the Language of the
Majority 59
  - 1.4. The Roots of Linguistic Conflicts: The Linguistic and Educational
Traditions of the Region 62
  - 1.5. The Languages of East-Central Europe as Official Majority
and Minority Languages of the European Union 64
  - 1.6. The State and Official Languages of the East-Central European
Region in Light of the International Language Laws 66
2. A Brief Review of the Minority Policy Debates' Nineteenth
Century Roots 72
3. From Majority to Minority – From Minority to Majority 83
4. Hungarian as a Minority Language and the Evolution of a Duality
of Languages in the School System of the Hungarian Minorities
beyond the Borders 85
5. The Question of Survival 90
6. Review of Hungarian Minority Education in the Carpathian Basin 92
7. Summary 97

Válogatott források és irodalom – Selected sources and literature:

BAKÁCS I. 1971. Hont vármegye Mohács előtt. Budapest, Akadémiai Kiadó.
 BALÁZS É. 1939. Kolozs megye kialakulása. Budapest, Egyetemi Ny.
 BELAY V. 1943. Máramaros megye társadalma és nemzetiségei a megye betelepülésétől a XVIII. század elejéig, Budapest, Sylvester Ny.
 BEŇKO, J. 1985. Osídlenie severného Slovenska. Košice, Východoslovenské vydavateľstvo.
 BINDER P. 1982. Közös múltunk. Románok, magyarok, németek és délszlávok feudalizmus kori falusi és városi együttéléséről. Bukarest, Kriterion.
 BLASKOVICS J. 1989. Érsekújvár és vidéke a török hódoltság korában. Budapest, Állami Gorkij Könyvtár.
 BREU, J. 1934. Die Kroatensiedlung im südosdeutschen Grenzraum (Dissertation). Wien.
 CSÁNKI D. 1894. Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. 1–5 köt. Budapest, MTA.
 DEZSÓ L. 1967. Очерки по истории закарпатских говоров. Budapest, MTA. (tévképmellékletek)
 ENGEL P. 1985. Ung megye településviszonyai és népessége a Zsigmond-korban: adatok Magyarország középkori demográfiájához. Századok 119. 4. 941–1005.
 ENGEL P. 1995. Egy bácskai jobbágyévszór 1525-ből, Történelmi Szemle 37. 3. 353–365.
 ENGEL P. 2001. Magyarország a középkor végén — Hungary in the Late Middle Ages (CD-ROM). Budapest, Térinfo Bt. – MTA TTI.
 FODOR F. 1942. A Jászság életrajza. Budapest, Szent István Társulat.
 GRAF, B. 1934. Die Kulturlandschaft des Burzenlandes. Ein geographischer Beitrag zur auslandsdeutschen Volks- und Kulturbodenforschung. München, Verlag für Hochschulkunde.
 HODINKA A. 1923. A kárpátaljai rutének lakóhelye, gazdaságuk és múltjuk. Budapest, Apostol.
 ICSKOVITS E. 1939. Az erdélyi Fehér megye a középkorban. Budapest, Sylvester Ny.
 ILA B. 1944. Gömör megye. 1–4. köt. Budapest, Akadémiai Kiadó.
 JAKÓ Zs. 1940. Bihar megye a török pusztítás előtt. Budapest, Sylvester Ny.
 JAKÓ Zs. 1944. A gyalui várpartomány urbáriumai, Kolozsvár, Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvtár.
 KNIEZSA I. 1941. Adalékok a magyar-szlovák nyelvhatár történetéhez. Budapest, Athenaeum.
 KROPIĽÁK, M. (red.) 1977–1978. Vlastivedný slovník obci na Slovensku. 1–3. Bratislava, Veda.
 LAZIUS, W. 1906. Karten der Österreichischen Lande und des Königreichs Ungarn aus den Jahren 1545–1563. Innsbruck, Verlag der Wagnerschen Universitätsbuchhandlung.
 LEHOCZKY T. 1881. Beregvármegye monographiája. 1–4. Ungvár, Pollacksek.
 MAKKAI L. 1942. Észak-erdélyi nemzetiségi viszonyainak kialakulása. Kolozsvár, Minerva Ny.
 MAKKAI L. 1942. Szolnok-Doboka megye magyarságának pusztulása a XVIII. század elején. Kolozsvár, Minerva Ny.
 MAKKAI L. 1943. Erdély népei a középkorban. In: Deér J.–Gáldi L. (szerk.): Magyarok és románok. 1. köt. Budapest, Teleki Intézet. 399–400.
 MAKKAI L. 1943. Társadalom és nemzetiség a középkori Kolozsváron. Kolozsvár, Nagy J. Ny.
 MAKKAI L. 1946. Histoire de Transylvanie (Map Nr.1.). Paris, Les Presses Universitaires de France.
 MAKSAI F. 1940. A középkori Szatmár megye. Budapest, Stephaneum.
 MÁRKI S. 1892. Aradvármegye és Arad szabad királyi város története. Arad, Monographia Bizottság.
 MARSINA, R.–KUŠÍK, M. 1959. Urbáre feudálnych panstiev na Slovensku. 1–2. Bratislava, SAV.
 MARSINA, R. 1974. Spišské mestá v stredoveku. Košice, Východoslovenské vydavateľstvo.
 MAŽURAN, I. 1980. Porezni popis grada i vlastinstva Osijek i njegove okolice 1469., Starina Kn. 58 / 1980. Zagreb, JAZU.
 MOOR E. 1936. Westungarn im Mittelalter im Spiegel der Ortsnamen. Szeged, Städt. Druck. u. Buchverlag.
 OLÁH M. [OLAHUS, N.] 1985. [1536] Hungaria (Ford. Németh B.). Budapest, Magvető.
 PĂCLIȘANU, Z. 1936. Un registru al quinquesimei din 1461. In: Fraților Alexandru și Ion I. Lăpedatu la Împinirea vârstei de 60 de ani. București, M.O. Imprimeria Națională.
 PATÁKI I. 1973. Domeniul Hunedoara la începutul secolului al XVI-lea. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România.
 PAVIČIĆ, S. 1953. Podrijetlo hrvatskih i srpskih naselja i govora u Slavoniji. Zagreb, Jugoslavenska Akademija Znanosti i Umjetnosti.
 PRODAN D. 1960. Domeniul cetății Șiria la 1525. In: Anuarul Institutului de Istorie din Cluj. 3. Cluj-Napoca. 37–102.
 RATKOŠ, P. 1984. Rozvoj valašského ovčiarstva a jeho prírodné podmienky v 14–17. storočí. Nové Obzory 26. 129–146.
 SZABÓ I. 1937. Ugocsa megye. Budapest, MTA.
 ULIČNY, F. 1990. Dejiny osídlenia Šariša. Košice, Východoslovenské vydavateľstvo.
 VARSÍK, B. 1964–1977. Osídlenie Košickej kotliny. 1–3. Bratislava, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.
 VARSÍK, B. 1984. Osídlenie západného a stredného Slovenska v stredoveku. Bratislava, Veda.
 WAGNER, E. 1977. Historisch-statistisches Ortsnamenbuch für Siebenbürgen. Köln – Wien, Böhlau Verlag.
 WAGNER, E. 1978. Wüstungen in den Sieben Stühlen als Folge der Türkeneinfälle des 15. Jahrhunderts. Forschungen zur Volks- und Landeskunde 21. 1. 40–48.
 WAGNER, E. 1987. Register des Zehnten and des Schaffünzigsten als Hilfsquellen zur historischen Demographie Siebenbürgens. In: Benda K. (Hrsg.) Forschungen über Siebenbürgen und seine Nachbarn: Festschrift für Attila T. Szabó und Zsigmond Jakó. München, Trofenik. 201–224.

Erdődi és Váraljai uradalmak 1480-as összeírása — The inventory of the estates Erdut and Váralja from 1480: Magyar Országos Levéltár DI. 18.313
 Garai uradalmak 1478-as összeírása — The tax inventory of the Gorjani estates from 1478: Magyar Országos Levéltár DI. 18.145
 Kőrogy, Eszék és Baranyavári uradalom 1469-es adóösszeírása — The tax inventory of the Korog, Osijek and Branjin Vrh estates from 1469: Magyar Országos Levéltár DI. 32.365

A KÁRPÁT–PANNON-TÉRSÉG ETNIKAI TÉRKÉPE ETHNIC MAP OF THE CARPATHO–PANNONIAN AREA

1495

(1 : 2 200 000)

Szerzők / Authors

Kocsis Károly, Tátrai Patrik, Bognár András

Kartográfia / Cartography

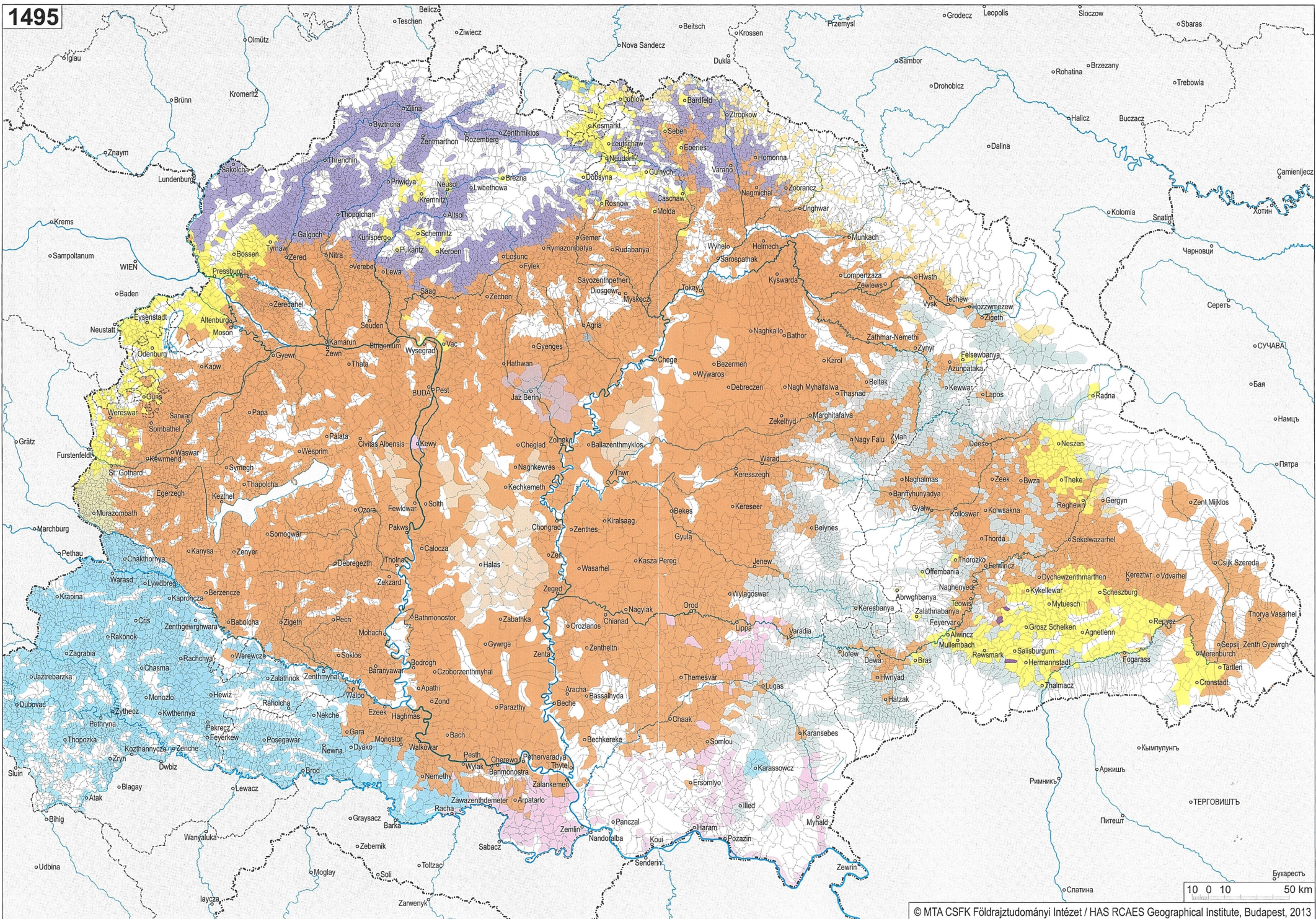
Agárdi Norbert, Farkas Zoltán, Keresztesi Zoltán, Kovács Anikó, Szabó Balázs

JELMAGYARÁZAT / LEGEND

	Bolgárok Bulgarians		Ruszinok (rutének) Rusyns (Ruthenes)		Államhatár State border
	Jászok Jassic people		Szerbek (rácok) Serbs (Rascians)		Társország határa Boundary of federal constituent state
	Kunok Cumans		Szlavónok (tótok), horvátok Slavonians, Croats		Autonóm tartományok, osztrák zalogterületek határa Boundary of autonomous provinces and Hungarian territories pawned to Austria and Poland
	Lengyelek Poles		Szlovákok (tótok) Slovaks		Településhatár Settlement boundary
	Magyarok Hungarians		Szlovének (tótok, vendek) Slovenes		
	Németek (szászok) Germans (Saxons)		Egyéb etnikumok (pl. wallonok) Other ethnic groups (eg. Walloons)		
	Románok (oláhok) Romanians (Vlachs)		Lakatlan, illetve állandó település nélküli terület Uninhabited territory or area without permanent settlement		

KÖZIGAZGATÁSI ÁTTEKINTŐ TÉRKÉP / ADMINISTRATIVE OVERVIEW

10 0 10 50 km